

מסורת הש"ס

(א) שבת מד' ט' ז'ל
דמיא וכן איתא בגיטין
ועמ"ש שם ג' א' ז'ק ע"א.
גיטין ג' ז'ל ח' מרומות
פ"ב מ"ג שבת ג'ל. מרומות
לר' [פוס' דשבת פ"ב
ה"ג] ד' [מרומות פ"ב
מ"ג] ה' [שבת קכ:]
ו' [לעיל ד"ה] ז' [שבתין
מ"ה] ח' ע"י רש"י ורש"א,
(ט) כ"ה"א ג'לס.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מנחם וכו'
אי מה קדש אסור בהנאה
אף מעשה שבת אסורין
בהנאה ת"ל לכם
שלכם מ"ג יכול אפילו
בשוגג:

הנהגות מהר"ב
רנשבורג

[א] תר"ה מנחם וכו' וי"ל
דמילתא דלה שבת. נ"ב
ע"י כ"ח בלחור חיים ס'
ש"ח מ"ש בזה:

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. הוא עמנו
ואף בשבת (גיטין ג').
ובענין כתובות דר' וב"ק
(טא.) במזיד לא יאכל.
זו ביום והוא הדין
לאחרים, ואידי דמני רש"א
בדידיה מני נמי סופא
בדידיה, והכי איתנין לן
לפרשי כהנא שחזקין [ב"ק]
(שם) א"ל: לא יאכל הוא
לעולם אכל לאחרים ישראלים
אולסם (כתובות דר' וב"ק)
קמון קטן. ר' יהודה
אומר בשוגג יאכל.
הוא עמנו למונאי שבת
לאחר שהתמין כבדי שיעשו,
אכל בשבת לא, דקנים
שוגג אטו מוזד (גיטין ג').
וב"ק (כתובות דר' וב"ק)
ביום לא הוא ולא אחרים,
ואידי דמני רש"א סופא
בדידיה מני נמי בדידיה
בדידיה (ב"ק שם). במזיד
לא יאכל. הוא עולמית
אכל לאחרים אולסם (שם)
וכתובות שם. לא לו
ולא לאחרים. יתבאר,
אכל מוכרי וטמני לטמני
סוכים (כתובות שם)
אסורה באכילה. משום
שחיתות שבת. ליומא. כל
היום ואפילו כה לטמני
בשר ח' (ש"ע ד"ה).

שיטה מקובצת

[א] הדולק בשבת. נ"ב
שהדליקו בו באותו שבת:
[ב] המבשל בשבת בשוגג
יאכל אפי' הוא ואפי' בו
ביום דר"מ: [ג] ולא בעי
נמי מ"ט: [ד] דמילתא
דלא שכיח לא גזרי ביה
רבנן והסיד:

כל הנרות של מחנה מעטלים. דשל מתכות לא מאכיל אפילו ישינס
כגון של נחושת וכיוצא בזה: [א] הדולק בשבת. שהיה נר דולק בו
בין השמשות דמוקפה מחמת איסור שאסור לכבות הנר נאסר גם הוא
לנלטל וכיון שהוקפה לבין השמשות הוקפה לכל היום: צידים. שהדליקו
בו הנר אכל בשבת דממילא מידחיל
אימר דהדר חזיא: יאכל. הוא עמנו
וזו ביום ואין לרין להמתין עד הערב
כבדי שיעשו דהא דלמרינן בעלמא
לערב כבדי שיעשו לית ליה לר"מ אלא
היכא דעבד ישראל איסורא ובמזיד
לאיכא חיובא דלא נמטייה הנאה
מאיסורא אכל בשוגג לא: צמזי.
לאיכא איסורא: לא יאכל. זו ביום
עד שתתקן כבדי שיעשו. והוא הדין
לאחרים נמי דאסור למיכליה זו ביום
דעמנא חיוב דלא נמטייה הנאה
מאיסורא הוא וכי שחי לאורתא כבדי
שיעשו לא מני לו הנאה מיניה ואידי
דתנא רישא בדידיה דלשמעין רבותא
להתירא תנא נמי סופא בדידיה:
רבי יהודה אומר בשוגג יאכל צמזאי
שבת. ולא בשבת. ה"א לאחרים דאע"ג
דשוגג חיוב סקילה ליכא מעצרה מיחא
איכא ובעינן כבדי שיעשו דלא נימטייה
הנאה מעצרה ואידי דמני למתני
סופא לא יאכל עולמית בדידיה אכל
לאחרים שרי דאיהו דעבד איסורא
קנסוהו רבנן אכל אחרים לא תנא
רישא נמי בדידיה ומתניתין נמי דקתני
אסורא באכילה ליומיה ליומיה דאחרים
בשוגג מתקומא ורבי יהודה היא ולקמן
פרין והא מתחייב בנפשו קתני (ה) והא
ליכא למימר רישא נמי דוקא איהו אכל
אחרים שרי זו ביום ואיהו אסור משום
דקנסו שוגג אטו מוזד ומתניתין דאסר
ליה ליומיה אפילו לאחרים לאו רבי
יהודה היא דא"כ דקנסא דרישא אטו
מוזד הוא אלא משמתייה הוא לאורתא
הא קתני גבי מוזד לא יאכל עולמית
אלא טעמא משום דלא ליתני מעצרה
הוא ולא שגא הוא ולא שגא אחרים:
ר' יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל
למונאי שבת. כבדי שיעשו כר' יהודה
דמני ליה עבירה אף בשוגג ועדיפא
מדרבי יהודה דאין רבי יהודה שרי
ליה לאורתא אפי' לדידיה דלא קנים
שוגג אטו מוזד ורבי יוחנן קנים שוגג
אטו מוזד הלכך איהו דעבד איסורא
קנסו רבנן אחרים דלא עבדי איסורא
לא קנסו אלא כבדי שיעשו ימתינו דלא
ייתני מעצרה: צמזי. צמזי לא יאכל
עולמית כו'. לאו משום קנסא הוא
דהא אחרים שרי עלבד איסורא אלא
מקראי יליף לה רבי יוחנן ככתובות
באלו נערות (דף לז:) וב"ק בפרק
מכרוב (דף ע"א). ושמרתם את השבת כי
קדש וגו' [שמות לא] (ה) מה קדש אסור
באכילה אף מעשה שבת אסורים ליומא: מה יוס הכפורים כו'. לא יאכל זו
ביום דהא יוס עיניו הוא: ונוקמה כר' יוחנן הסנדלר דאמר כו'. לא יאכל זו ביום
לא יאכל דרבי בשוגג לא יאכל דרבי יהודה לא יאכל אלא לאחרים שרי והא אסורה באכילה ליומיה דאחרים רב נמי לדידיה
קאמר אכל לאחרים שרי ולא מילתא דהא דומיא דיום הכפורים קתני דלא שגא לו ולא שגא לאחרים אסור ועוד אסורה באכילה
ליומא לגמרי משמע: כי מורי להו רב לסלמדיה. במבשל בשבת הוראה ביחיד מורי להו כרבי מאיר דמיקל: צפירקא. ביום השבת
צריכים: וכי תימא תנא צפירקא תנא קמיה. צריכים היה שונה משנה זו ביום הדרשה וחייש רב לעמי הארץ שלא ישמעו קולו: אטו.
זני הכנסת הבאים לשמוע מה שהיה רב דורש: לפנא צייתי. כלומר (ה) הם ממין אחר לשמוע מן התלמידים הישבים שם ושומין איש משמנו
לעמנו: לאמורא. שהיה עומד בפני רב ומשמע לרבים מה שראש הדרשה לוחש לו אליו היו שומעין: עד כאן לא קשיי ר"מ אלא במבשל.
בשוגג דכיון דאיסור שבת ליכא דשוגג הוא איסור מוקפה נמי ליכא דמעיקרא היו חזי לכוס חיה: אכל שוחט. בשוגג נהי דאיסור שבת ליכא
משום מוקפה מיהא אסורה דבין השמשות לא הויא חזיא לכוס. כל אכילה שלא כדרכה קרי כוסם כמו (בבבא דף לז.) הכוסם את החיטין
הכוסם את האורז כס פלפלי צימא דכפורי (שם דף לז.): הא ר"מ שרי. מדלעיקרין לאוקמה כרבי יהודה כמכלל דקסבר רב דר"מ שרי:
שהיה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

טו.

המבשל בשבת בשוגג יאכל. אפילו יצו ביום דר"מ לא קנים
כלל שוגג אטו מוזד דממוכה בהנחין (גיטין ג'). ובפ'
כירה (שבת דף לז.) נמי משמע דשרי זו ביום גבי הא דעבי מרבי
חייא בר אבא שח קדירה ע"ג כירה כו' צמזי לא יאכל לא הוא ולא
אחרים זו ביום אכל צמזי"ש שרי
אפי' לדידיה מדעבי לאוקמי מתניתין
ר"מ וצמזי ומתניתין דומיא דיה"כ
קמי דאסור זו ביום בין לו בין לאחרים
ושמיעטו כשרה קמני לא שגא לו ולא
שגא לאחרים דלמרינן בסמוך ועוד אי
צמזי לא יאכל עולמית לר"מ א"כ היינו
מוזד דרבי יהודה כמו שפירש וכן שוגג
דרבי יהודה דהא מוקי מתניתין בשוגג
ורבי יהודה וצמזי לא יאכל עולמית
הוא אכל אחרים אולסם למונאי שבת
דאי לא יאכלו עולמית א"כ היינו מוזד
דרבי יוחנן הסנדלר ועוד דצמזי
(ב"ק דף ע"א). מוקי דרבנן דפטרו צמזי
בשבת משמלמי ד' וה' כרבי יוחנן
הסנדלר ולא מוקי לה כר' יהודה ובעי
נמי התם מאי טעמא דר' יוחנן הסנדלר
ולא עבי מ"ט"ש דר' יהודה כלל
דמילתא דר"מ שוגג דר' יהודה
מוזד דרבי יהודה שוגג דרבי יוחנן
הסנדלר: ב"ק דף ע"א. משמע
שכן הלכה וכן דרש רבא צ' כירה (שבת
דף לז.) ע"ש. כר"מ וקשה מכאן לפי'
הקונטרס דצריש אין לדין (צ"ה דף כ:)
גבי עובד כוכבים שהיה דורון לשראל
אם יס מלואו המין צמזי צמזי צמזי
ולערב נמי אסורין כבדי שיעשו ופירש
הקונטרס דטעמא דאסורין כבדי שיעשו
כדי שלא יהנה ממלאכת י"ט והרי
מבשל בשבת בשוגג יאכל ע"ג דנהנה
ממלאכת שבת ומיהו י"ל דאין נהנה
כ"כ כיון דצלו ציטול רחוי לכוס אכל
קשה משמט בשבת בשוגג דליכא לר"מ
היכא דהיה לו חולה מצד יוס ורש"א
דלמרינן בסמוך משום דלא הוי מוקפה
ולא אסר מטעם שנהנה ממלאכת שבת
או"ל דצמזי דלא שכיח לא גזרינן:
כ' שרי ר"מ בגון שהיה לו חולה
מבעוד יום. וא"ת ומוקי מתניתין
בשוגג ר"מ ולא היה לו חולה כלל וי"ל
דדומיא דיה"כ קתני דאסור אף על גב
דהיה לו חולה וא"ת והא על כרחיך לא
הוה לגמרי דומיא דיה"כ דבשבת אס'
לא הצריח מותר אפי' לרבי יהודה וי"ל
דצמזי ששיין חיוב קא מנהה שבת
ליומא כדמני א"כ ע"פ שמתחייב בנפשו:
כגון

בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבירא למימר
רבי יהודה היא הא רבי מאיר שרי כי שרי רבי מאיר
בגון

הנראה דל"ל אלא הא
דלמרינן דאסורה באכילה
ליומא ר"י הוא שמעין לה
מהלכה דמבשל כלומר וכו'.
צ' הכי קאמר אפי'
דצמזי מתחייב בנפשו הא
דשוגג וכו'.

עין משפט
נר מצוה

קד א מיי פ"ו מהל'
שבת הלכה כג סנה
לאון כפ' טו"ע א"ח
סימן שית סעיף א:

רבינו גרשום

כל הגזרות של מתכת
מטלטלין כר'. והא הכא
בגזרות של מתכת של זהב
ושל כסף ושל נחושת אין
בו משום מיאוס וקאמר
דמוקפה מחמת איסור
שהדליקו בו באותו שבת:
שאני הכא דדחיה בידים
כלומר דלא רצה לנגוע
בו כלל אבל במקום אחר
הוא אומר דמותר ולא
הלכה זה כמותו (ל' דאמר')
אסור באכילה ליומיה אלא
מהלכה דמבשל כלומר
דרבי יהודה סבר בשוגג
יאכל במצאי שבת אבל
שבת צמזי אסור וכן
הכא הוא אמר דאסור:
ונוקמה במזיד ורבי מאיר
כלומר מתניתין דאומר
שחיתות באכילה נוקמה
במזיד ורבי מאיר
דחזא א' מותר לא יאכל.
לא ס"ד דקתני במתניתין
(דאמר) השחיתות בשבת
ויה"כ ודומיא דיה"כ
מה ויה"כ לא שגא שוגג
(לאיסור) [ג'ש מוזד לא
אכל] ד"ה לא אכל. ומו'
מצית מוקמה [לה] בשוגג
ור' יהודה. והא מתניתין
אפי' שחיתות בנפשו
ב"ק דף ע"א. במזיד הכא
בשוגג שחיתות כשרה
יכול לאוקמי כר' יהודה:
ר' יוחנן הסנדלר קא מפליג
וכי' הכא שחיתות כשרה
לא שגא לו ולא שגא
אחרים כלומר שחיתות
למוצאי שבת אפי' מוזד
הוא יכול לאוקמי כר' יוחנן
הסנדלר: משום דסבירא
ליה כרבי יהודה ותנא
הוא תני כר' מאיר לעיל
ההוא וקאמר רב חנן כי
המחלוקת ומשום דרב
מוזד וכו' כלומר וכן הלכה
וכי' סבר לה רב כרבי
יהודה וקאמר רב חנן כי
כרבי מאיר ומו"ש משתיק
וכי' תימא משום עמי הארץ
שטמא דמשתק אותו
דתנא בפרקא תנא קמיה
כלומר בבית המדרש קדם
כלי' עמא כלומר בפני
עמי הארץ משום קילתא
דמני כר' יצחק לטנא בלשון
הקודש צייתי לאמורא
למחרגה למחרגה
ועדיין מ"ט משתיק אותו
אמר רב נחמן שחוט תנא
קמיה דמשום הכי משתיק
אותו וכו' אלא במבשל
ראוי לכוס כלומר בלשון
לעז משייר אבל שוחט
ואינו ראוי לכוס כלומר
דבשחיתות קימי ושחיתות
אסורה ביום. לא

הנראה דל"ל אלא הא
דלמרינן דאסורה באכילה
ליומא ר"י הוא שמעין לה
מהלכה דמבשל כלומר וכו'.
צ' הכי קאמר אפי'
דצמזי מתחייב בנפשו הא
דשוגג וכו'.